

ABERRI ILUNAREN POEMA

Behar zaitut, Euskadi, desesperatuki
puta batek alkola behar duen gisa,
zinema ilun baten ate bazterretik
oinaze eta irainez, gorrotoz beterik.

Behar zaitut, Euskadi, gogoaren kontra,
kolpatzen nauzunean arnasa ustelez,
mespretxuzko ordainez zugana hurbilduz
mozkorrez betetako kale zikinetan.

Behar zaitut, Euskadi, espantuzko herri,
paretari sorbaldez jartzen nauzunean,
hain itsusia zera une gehienetan
basa eta zakarra zure umeekin.

Behar zaitut, Euskadi, etxean atzerri,
herbeste hurbilean beldurrez bizituz,
badakit eta nola hilko nauzun laister
argudio gaiztoen arma zekenekin.

Behar zaitut, Euskadi, koleraz beterik,
zu zeran bezain makur ni ere naizenez...
madarikatzen zaitut deskantsurik gabe
irainez musukatuz errenditu arte.

Maite zaitut, Euskadi, eta alferrik da
ez zaitudala maite oihukatzen badut,
ohera naramazu gauero zurekin
maindire odolduek irentsi nazaten.

AGIAN

Agian zuk bazenekien
berak bazekiela
ez zeniola dagoeneko
leialtasunik gordetzen.

Agian berak bazekien
zuk bazekiela
ordu oroko galderaren
erantzun beti estaliatz.

Orduan udaberriko lore xumeak
ikusten zenituen gauetz
mesanotxe gainean
portzelanazko ontzitxoan.

Agian berak negar egiten zuen
malko isilez goizaldean
zure lo sorgorrek
kulparen angustia estaltzerakoan.

Agian horrela behar zuen izan
isiltasuna, loreak, malkoak,
portzelanazko ontzitxoak buruki
ondoan,
esker txarraren arauak
bait ditu bizitzak gehienetan
leial irauten dutenentzat.

HABANERA

Berriko itzuliko balitz iragan denbora arrotza
berdin kontsumi nezake vainilla gozo artean,
itsaso urrun batetan irudimena galdurik
udaberriko eurtan larrosak bizten ikusiz...
Osaba komertzianterik ez nuen izan Habanan,
pianorik ez zegoen bizi nintzen etxe hartan,
neskatzen puntilla finak udako arratsaldetan,
errosario santua neguko gela hotzetan.

Ezpainek gordetzen dute ezpain bustien gustoa
desiozko hotzikaran etsipenaren tamalez,
gauak zelatan dakusa kontzientzia bilutsik
badoaz ordu geldiak gogorapenen hegalez.
Jaio ginen, bizi gera, ez dugu ezer eskatzen,
itsasontzia astiro kaiatik ari da urruntzen,
Antillak zintzilik daude argazkien paretetan
karta bat idatziko dut norbaitek erantzun dezan.

Tabako, ron eta kanelaz sukututako ametsetan
algarak entzuten ziren Habanako putetxetan,
abanikodun aide nagiek odola erretzen zuten.
Jaio ginen, bizi gera... ..

AMODIO, AMORE

Ezin zaitut abestu, amodio, amore
plazeraren altzoan zarelako dolore
ekaitzaren marru, irriaren tristura
gau beltzaren argi, argiaren mindura...
sutan daukazulako izotzaren bihotza
izozten duzulako eguzki beroena,
izanik zu geldoen zauri eragingarri
ezin zaitut abestu, amodio, amore.

Ezin zaitut aipatu, maitasun neurrigabe
mugarik ez duenak ez bait dauka izenik,
odolaren deiadar oihu gorritz sortua
zentzu iratzarrien egunsentiko kea...
guziaren beharrez eskas zaizun atala
poema ilun baten sormenezko lerroa,
nahimenaren makurle, zoriaren keinua
ezin zaitut abestu, amodio eroa.

Ezin zaitut abestu, amodio, amore
baikortasun itsuan zarelako debeku,
belazez dagoen lorerik ederrena
izotzaren arnasa zelatari ez balitz...
oroitzapen ttipien gordekari eta kutxa
ezti antsiatuen garraztasun azkena
desio bakarraren ispilu puskatua
ezin zaitut abestu, maitasun ukatua.

ESKEINTZA, NERE AITA ZENARI

Bizidunari aberri apala gertatzen zaion etxe orokorrean
eresirik gabe hil ziren aurrekoak,
duintasun isilez, harridura gabe zorte bakartian
beren azken orduari destainuz iheska
haiek, denbora ukatu baten kudeatzaileak.

Goizero begiratzen zioten mentura itsuari
ohizko afan larrien beira lurrunduan
eta liburu hertsit batetan misterioa zantzutuz
apal zeramaten, zorte bakartian, zeruen iraina.

Gauero hesten zutelarik nekearen parentesia
halabeharrari emana izan zaion orri lerrorik gabean
leialtasunari galdegiten zioten arauaren berri
etsipenak zalantzari erantzuten dion ordu eskegean.

Han, haiek zuten gorpuztu kondaira itsua,
giza destinoa deitzen den zoriak eraman zituen
neurri denen gainetik dagoen agindua berenganatzera:
besteren agindua, jainkoakoa, gizakioa, beti ikurtua.

Urduri, arretaz entsegatu zituzten keinu maitekorrak,
lanean galdu zuten arrenkura gabe bizitzaren dema,
onest izan ziren ahal zuten neurrian beren buruekin
eta azkenean arerioari eskeini zioten jakitun zaharrak
hauzien unean ironiaz ohi duen erruki osoa.

Gaur, oharpen zatituen desasoseguari darraikion gatazka
norberari arrotzak zaizkion norabide erabakikorretatik
[jarraitzerakoan,
guri haiek, aintzinako irri eta negarren epopeia idatzitakoek
nor zirenen irudi deseginkorretatik digute irakasten
ez dagokiola gizakumeari giltzarria duten jainkoen epaia:
pietate haundiaren arrena digute gauetik zuzentzen.

XABIER LETE

eskeintza

NEGUAREN ZAI

Ez nau izutzen negu hurbilak
uda beteko beroan
dakidalako irauten duela
orainak ere geroan
izadiaren joan geldian
gizalditako lerroan
guzia present bihurtu arte
nor izanaren erroan.

Ez nau beldurtzen egunsentian
arnas zuridun izotzak
nun dirudien bizirik gabe
natura zabal hilotzak,
eguzki eder joan guzien
argia bait du bihotzak
eta zentzuen mila ernegai
iraganaren oroitzak.

Ez nau larritzen azken orduan
arnasa galdu beharrak
bide xumea hesituaren
amildegia larrak...
ardo berriak onduko ditu
mahastietan aihen zaharrak
gure oraina arrazoiturik
beste batzuren biarrak.

Ez nau iluntzen baratztatikan
azken loreak biltzeak,
muga guzien arrazoi bila
arnas gabe ibiltzeak,
arratsaldeko argi betera
zentzu denak umiltzeak...
atsedenezko loa bait dakar
behin betirako hiltzeak.

BIOGRAPHIA

Nere izatearen ordu ilunenak maite ditut orain
haiek zirelako kontzientziaren ingude garratza,
itzaltzearekin delarik zentzu iratzarrien lorezko baratza,
ezin baitut hazia gatzak estali zuen lur antzuan erein.

Zuhaitz heldua naiz hilobiari itzal isil dagiona,
menturazko ametsa gazte batek noizpait abesti egina:
atsedena balitz ausaz iraunkorra eta lotan grina
bere soseguan argitsu litzateke lurrezko gizona.

Itzuliko dira exaltazio baten elikagai zaharrak,
uda ederrarekin kantak asmatutako irudi galkorrek:
gozputzak, irriak, mahastien urrea, pozaren abarrak.

Ez du idatziko liburu zaharren mutu eta gorrak
zorabio batetan nahasten direlarik begi hain
[nabarrak,
azken arnasarekin ordainduko ditugu aintzinako
[zorrak.

EZ ESAN, MAITE

Ez dezagun esan, maite
gu ez ginela horrelakoak,
munduak ginduela hondatu.
Gu ere mundua ginen,
materia ilun berberaz eginak,
ez ginen besteek uste bezain makurrak
ez guk nahi bezain zuzenak.
Gugan zegoen argia itzali baldin bazen
ez inori erririk bota
ez kulparik egotzi,
argitik ilunerako urratsa
mila bider eman bai genuen,
hainbestetan orbandu
elkarrekiko leialtasun lehena.
Orain badakigu nun gauden
eta zer geran
eta zer itxoin genezakeen
egunsenti batetatik.

HERIOTZAREN BEGIAK

Etorriko da zure soaz heriotza
gor, logabe, alhadura zaharren gisa,
goiznabarretik gauera alboan dugun
ohidura zentzugabe bat baillizan.

Zure begiak alferrikako hitza izanik
garraisi mutu, isiltasun oro isil,
goiz bakoitzean aurkitzen dituzu adi
ispilura begiratzuz, ilun, hurbil.

Jakinen dugu egun hartan, oh itxaropen!
bizitza zarela eta ezereza,
guziontzat du heriotzak soa zorrotz
bakar, mutu, leizera jetsiko gera.

Urratuko da ezpain hertsien keinua,
aurpegi arrotza leihoaren ondoan,
usadioen guneak desitxuratzuz
biluztasuna nagusitzen denean.

Zure begiak argi grisaren errainu,
mendi ilunen goizorduko izotza,
esnatzearen dardara eta ikara
kale hutsetik hurbiltzen zarenean.

Jakinen dugu egun hartan, oh itxaropen!
bizitza zarela eta ezereza,
guziontzat du heriotzak soa zorrotz
bakar, mutu, leizera jetsiko gera.

(Cesare Pavese-ren poema baten bertsioa)

HAIZEA DATOR IFARRALDETIK

Haizea dator ifarraldetik, hego berotik ekaitza,
ez da nabari lanbro artean asaba zaharren baratza...
eguneroko lagunak ditut beldurra eta zalantza,
ardo txar honek eragiten dit noraizeko balantza.

Itzal gaiztoak isurtzen dira mendi hegaletan behera
argi apalak badoaz laster bai-batean itzaltzera...
izen zehatzak uzten ditugu erortzen zulo beltzera,
prestatzen gera etxe hustua arrotz guziei saltzera.

Etxea hustuz badoa ere noizbait bazuen biztunik,
ez dut onartzen ordeztatzen maizter aldrebes
[hitzunik...
nahi ez badugu denon artean eraman karga astunik
gurdi okerra zuzen lezakeen dotrinarian ez dut nik.

Agur oihanak, agur itsaso, atariko lizardia
imajinetan izkutatzen zait hurbileko izadia
odolarekin pozointzen dugu herri baten izerdia
irrintzi gorritz hauzika dator irabazleen zaldia.

ERESBIL

1006283
G11-1009